

CENĂZEANUL

Ziar de informare socio-culturală • Anul VIII (2000) • Nr.2

ATAAC LA PERSONĂ !

CINCIZECIMEA ÎN VIAȚA CREDINCIOȘILOR

Cu cincizeci de zile în urmă am trăit cu toții din plin marea bucurie a praznicului Învierii Domnului din morți. Acum zece zile, adică la patruzeci de zile după Paști, am sărbătorit mărita Lui înălțare cu trupul la ceruri, după împlinirea pe pământ a lucrării Sale. Astăzi, în cea de-a opta duminică după Paști, serbăm Pogorârea Sfântului Duh, Rusaliile sau Cincizecimea, cum i se mai spune, pentru că acest praznic cade întotdeauna la cincizeci de zile după Paști. Este ultimul și cel mai mare dintre praznicele legate de Sfintele Paști: "Praznicul cel după praznice, care este cel mai de pe urmă..." cum este numit în cântările noastre bisericești.

Este totodată una dintre cele mai scumpe sărbători ale ortodoxiei, prin ea încheindu-se ciclul celor cincizeci de zile ale serbărilor pascale sau perioada pentecostarului din cursul fiecărui an bisericesc. Întristarea care cuprinsese inimile ucenicilor și ale credincioșilor după depărtarea de la ei a iubitului lor Învățător se schimbă azi în bucurie, prin încrederea pe care o toarnă în sufletele lor razele de foc ale harului dumnezeiesc, revărsat peste ei prin pogorârea Duhului Sfânt.

Pogorârea Sfântului Duh fusese proorocită cu sute de ani înainte de venirea Mântuitorului mai întâi de către Dumnezeu Însuși, prin gura și condeiul Sfântului Prooroc Daniil (2, 28-30). Aceeași pogorâre mai fusese proorocită și de Sfântul Ioan Botezătorul (Matei 3, 11; Luca 3, 16), dar o prevestise și Mântuitorul Însuși cu puțin înainte de pătimirea sa, adică la cina cea de taină, prevenind pe apostoli că El va fi dat morții, că apoi va învia și se va înălța la Tatăl făgăduindu-le: "Și Eu voi ruga pe Tatăl și alt mângâietor vă va da vouă, ca să fie pururea cu voi... iar mângâietorul, duhul de viață făcător, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte toate cele ce V-am grăit vouă... Dar când va veni Acela, Duhul adevărului vă va călăuzi la tot adevărul, căci nu va vorbi de la sine, ci câte va auzi va vorbi și cele viitoare vă va vesti" (Ioan 14, 16-17). Cu puțin înainte de Înălțarea Sa la ceruri, Mântuitorul reînnoiește această făgăduință, poruncindu-le să nu se depărteze de Ierusalim până nu se vor "îmbrăca cu putere de sus" (Luca 24, 49).

Pogorârea Sfântului Duh peste Sfinții Apostoli a avut o însemnătate covârșitoare pentru soarta Bisericii creștine care pe atunci abia se naștea. Ea a turnat un duh de viață nouă, iar istoria Bisericii a intrat de atunci înainte pe făgașul ei adevărat. Golul lăsat de Mântuitorul în inimile apostolilor îl umple acum Sfântul Duh "Mângâietorul", adică cea de-a treia persoană a Sfintei Treimi. Același duh care înainte de zidirea lumii plutea pe deasupra apelor (Facerea 1, 2) și care se pogorâse apoi asupra Mântuitorului la botezul Său în Iordan sub chipul unui porumbel, s-a pogorât acum și peste Sfinții Săi Apostoli sub chipul limbilor de foc, preschimbând întristarea lor în bucurie, slăbiciunea în tărie, îndoiala în încredere. A fost ca o vâlvaie de lumină

supranaturală care i-a zguduit puternic punându-i în mișcare și însuflându-le un duh nou. În lumina limbilor de foc ei simțeau prezența mângâietoare a Învățătorului lor, care le insufla înțelepciune, bărbăție, curaj pentru îndeplinirea misiunii sfinte ce li se încredințase.

Cel dintâi semn al acestei îmbelșugate revărsări peste ei a comorilor cerului a fost darul minunat al grăirii în limbi, fiecare dintre ei a început a grăi în limbi străine, încât mulțimea evreilor veniți din toate părțile lumii la Ierusalim se mira auzind pe acești smeriți ucenici ai Galileanului cum vorbeau în limbile fiecăruia dintre ei (vezi Faptele apostolilor

2, 7-11). Nedumerirea compatrioților din diasporă a fost atunci risipită de Sfântul Apostol Petru care, ca cel mai în vârstă dintre apostoli și ca unul dintre cei mai apropiați ucenici ai Domnului, s-a ridicat și a luat cuvântul rostind o însuflețită cuvântare, vorbind despre Iisus și celor ce până atunci nu auziseră de El.

În urma acestei cuvântări s-au convertit la credința creștină ca la trei mii de suflete care s-au adăugat la ceata ucenicilor și a celor dintâi cuvântători ai lui Iisus formând astfel cea mai veche obște creștină numită de obicei "Maică a tuturor bisericilor", adică rădăcina Bisericii universale de mai târziu.

A părăsit Sfântul Duh lumea după ce S-a pogorât asupra Sfinților Apostoli? Fără îndoială că nu! El a rămas pentru totdeauna prezent, viu și activ în Biserica Sa întemeiată și botezată în ziua cincizecimii, așa precum făgăduise Mântuitorul. "Alt

mângâietor vă trimite vouă Tatăl ca să rămână pururea cu voi" (Ioan 14, 16). Biserica este torța Sfântă prin care Duhul întretine veșnic nestinse limbile sale din ziua Cincizecimii, ea este fântâna nesecată a darurilor Duhului revărsate la Rusalii. Puterea dătătoare de viață care de atunci ocrotește și călăuzește Biserica este Sfântul Duh. El este "vistierul bunătăților", adică visteria sau comoara tuturor darurilor celor bune, care se dau credincioșilor, de sus: viață, sănătate, putere de muncă și creație, virtute, sfințenie, talente, diferite înzestrări. Prin El ne naștem din nou în baia botezului pentru viața întru Hristos și fără El nu putem intra nici în biserică, nici în împărăția lui Dumnezeu.

Pentru ca puterea nevăzută a Duhului să încolțească, să crească și să rodească în sufletul nostru trebuie încălzită cu căldura credinței udată cu lacrimile pocăinței și luminată cu razele cunoștinței de Dumnezeu.

Făcând așa, Duhul Sfânt își va face sălaș statornic în noi, iar "Dumnezeul nădejzii ne va umple de toată bucuria și pacea în credință spre a prinosi în noi nădejde cu puterea Duhului Sfânt" (Romani 5, 13).

Cu această hotărâre să ne rugăm deci lui Dumnezeu: "Doamne, Cea ce pe Preasfântul Tău Duh L-ai trimis Sfinților Tăi Apostoli, pe Acela, Bunule, nu-L lua acum de la noi, ci înnoiește-L pe El întru noi, cei ce ne rugăm Ție."

Paroh GHEORGHE COVACI

DEBUT

LĂCRĂMIOARA GHICA

Născută la Cenad în 22 august 1983, urmează școala generală în comună. Astăzi este elevă la Liceul teoretic din Sănnicolau Mare. Ajunsă la vârsta "marilor întrebări", poeta își încearcă lira poate pentru a-și găsi răspuns tocmai la aceste interioare întrebări care la rândul lor nasc alte întrebări.

Tocmai de aceea versurile ei ni se par un dicteu interior, spontan, necenzurat, dând astfel poeziei sale o pronunțată notă de sinceritate. O lectură atentă a volumelor de poezie ar fi benefică și ar elimina unele discordanțe din demersul său liric.

GHEORGHE DORAN

VÂNT DE PRIMĂVARĂ

*Stăteam pe deal întinsă-n iarba
Cu părul lung plutind în vânt
Și din intins de depărtare
Se-aude parcă-nceț un cânt.*

*Dar cine-l oare? Mă întreb.
Să fie oare vântul
El vine-ncet cu pași mărunți
Întunecând pământul.*

*Mă mângâie apoi prin păr
O! vânt primăvărat
Și e târziu și voi pleca
Al altor zări ostatic.*

DIANA PERIAN

SEMNE

*Ca niște semne
ați venit.
Din cer ați coborât și ați ajuns
aici, aici
în trupul meu
unde v-am primit și m-am dăruit vouă.
Am devenit ca voi
un suflet pribeag
dar fericit.
Fericirea ce-o simt
n-o simt în mine,
o simt departe, dar
știu că e a mea.
Sufletul meu o cere
păsărilor.
Ascultați-mă voi ce ați venit
ca niște semne.*

LUNA

*Sub ploii aprinse
dansau
în noaptea nebună
luna
cu un felinar alături.
Lumina zâmbetului nostru
răsuna până sub stele
și
pentru o clipă
am crezut că sunt
fericit.*

PLÂNG CLIPE

*Plâng.
Plâng în jur clipe și mă doare.
Durerea, parcă, nu-i a mea.
E-a lor și mie-mi pasă.
De aceea plâng.
Plâng.
Plâng pentru că eu sunt o
clipă trecătoare,
o clipă fără sens, fără nume.
Plâng, pentru
Plâng pentru durerea de-a trece.
Plâng pentru ele și ele
plâng pentru mine.
Plângem împreună.
Cred că avem același trup.*

L
I
R
I
C
Ă

C
E
N
Ă
Z
E
A
N
Ă

ADELIN DAROȚI

MICUȚA SIRENĂ

*Scăldându-și părul negru-n mare
Își mișcă trupul unduind.
O balerină visătoare
Pe malul apei cristalin.*

*Și chipul ei ca spuma albă
Înger în valuri aruncat
Cu glasu-i dulce de sirenă
Spre larg de mare m-a chemat.*

*Plutind ușor spre ea am mers
Și mâna rece i-am atins
Am tresărit c-am înțeles
Că totul n-a fost decât vis.*

CRĂIASA LUNĂ

*Tu, crăiasă, mândră lună,
Vii din neam împărătesc
Și-mprejurul tău, stelute
Scump veșmânt îți împletesc.*

*Ca să fii cea mai frumoasă
Noaptea când pe cer apari
Peste frunte îți așează
Boabe de mărgăritar.*

*Tu a lumii împărăteasă
Chiar și umbrele tresar
Când lumina fi-o împrăști
Ca o rază din altar.*

EU SUNT COPILUL NEDORIT

*Eu sunt copilul nedorit.
N-ați vrut să fiu dar am venit
În lume, fără voia mea,
Pentru că a fost să fie-așa.*

*Când lacrimile îți curgeau
Dar nu din milă nici din drag
Era pentru că nu voiai
Pe mine, mamă, să mă ai.*

*Astăzi aceleași lacrimi curg
Dar altfel, nu ca și atunci.
Cu alți ochi, tu mă privești
Iubire-mi dai și mă iubești.*

*Îți mulțumesc că m-ai primit
Și dragoste mi-ai dăruit.
Să știi c-alături sunt și eu
Măicuță, când îți va fi greu.*

Dragi cenăzeni,

M-am născut și am copilărit în Cenad și, deși pașii m-au purtat, de-a lungul vieții, pe alte meleaguri, sufletul meu a rămas mereu alături de voi.

Pentru că soarta a hotărât să fiu scriitor și să vorbesc în cărțile mele, printre altele, și despre minunatele locuri ale copilăriei mele, apelez la bunăvoința dumneavoastră și la dragostea pentru cultură, pe care știu că o aveți, pentru a mă ajuta, cu sume oricât de neînsemnate, să-mi public cele patru cărți care așteaptă să iasă în lume.

Vă mulțumesc !

Geo Galetaru

- Lasă, toate astea au fost demult și, ceea ce ni se părea nedrept la anii aceia, acum poate să ni se pară altfel, timpul schimbă judecățile, dă alte dimensiuni unor lucruri și fapte pe care le credeam definitiv clasate, fixate într-o formulă fără greș. Da, toate astea au fost demult, au trecut ca și cum nici n-ar fi fost vreodată, ca și cum un vânt rebel le-ar fi împrăștiat în direcții necunoscute, umbre fără trup luate de vânt și purtate undeva departe, astfel încât nimeni nu le mai poate da de urmă în pustietatea care le-a înghițit. Și, la drept vorbind, la ce bun să mai faci atâta caz de niște întâmplări vechi, aproape uitate? La ce bun să le mai scormonești și să încerci să le scoți la suprafață, de ce să le tulburi liniștea și nemișcarea în care zac neștiute de atâția ani? Lasă-le acolo unde sunt, nu mai are nici un rost să scotocești după ele, nimeni nu mai are nevoie să le revadă la chip, așa prăfuite și cețoase cum sunt. Și, la urma urmei, chiar dacă te-ai încăpățâna să le scuturi de praf și să le privești ceasuri în șir, la lumina zilei, ca să le vezi mai bine, cu ce te-ai alege din toată osteneala asta? Îți spun eu, dacă tu nu știi, sau știi, dar ți-e teamă să recunoști: cu un gust amar, cu convingerea că ceva din ceea ce cauți s-a pierdut iremediabil, nimic palpabil, nimic sigur nu te întâmpină, căci fantomele după care alergi au contururile deformate până la dispariție. Mă cutremură când mă gândesc că nimic nu mai e viu, nimic din măreția sau din frumusețea amețitoare, fie chiar și a unei isprăvi derizorii, de care atunci poate ne rușinam și care ne făcea să plângem până la istovire. Cum trec toate, cum se duc, fără să le grăbească nimeni și nimic, fără să le împingă din urmă, dar totuși murind puțin câte puțin cu fiecare zi care trece, împuținându-se, dispărând cu totul până la urmă. Și e firesc să fie așa. Ascultă. Cândva, demult, eram tare mic pe atunci, mă

speriam ori de câte ori în vis mi se întâmpla să trăiesc întâmplări pe care le simțeam mai puternice decât mine, întâmplări care mă dominau și mă umileau cu forța lor. Oare cât din mine era pregătit să reziste forței care mă tortura în vis? Nu eram prea slab ca să-i opun rezistență? Alergam de ceva neclar, ireal de fapt, care mă urmărea fără cruțare și fără răgaz, o umbră uriașă care mă acoperea, întunecându-mă și împleticindu-mi pașii, până când simțeam că mă sufoc, că nu mai pot, și atunci încercam să strig, să țip tare și să mă descarc, să mă eliberez prin acest țipăt final, ca un reflex împotriva absurdului care mă invada implacabil, mă absorbea în porii lui imenși, mă amețea până la delir. Fugeam, făceam salturi incredibil de lungi, dar totul era în zadar. Umbra sau ființa terifiantă care mă urmărea se apropia tot mai mult de mine, îi percepeam respirația chiar în ceafă, și atunci făceam un salt în gol, mă aruncam orbește într-un spațiu care se dilata monstruos și nu se mai termina, pluteam, pluteam lin și în sfârșit despovărat de spaime, pământul era departe și se îndepărta din ce în ce mai mult de tălpile mele, trăiam o veșnicie a suspendării, o sustragere din timp, iluzorie însă, căci în secunda imediat următoare mă trezeam transpirat și paralizat de toată groaza aceluia vis concentrată în mine.

Știi de ce îți povestesc toate acestea? Probabil că nu, mai mult ca sigur că nu-ți dai seama. Ți se pare lipsit de sens și de haz să evoc niște vise banale, căci oricare dintre noi a avut la urma urmei astfel de vise, și care, oricum, nu-ți pot spune mare lucru. Și poate că nici mie nu-mi mai spun acum prea mult. Le-am uitat spaimele de altădată, și însăși simpla idee de a le mai căuta o explicație mi se pare străină și absurdă. După toate cele ce mi s-au întâmplat mai târziu, mi-a devenit evident că

nimic nu te poate înșela și nu-ți poate falsifica mai mult obișnuințele și convingerile decât nevoia bolnăvicioasă de a găsi cu încăpățănare motive de liniștire, în tot ce faci și în tot ce spui. Sună puțin cam livrese, nu ți se pare?...

- Când veneam la voi, la Cenad, era altceva. Vreau să spun că mă înțelegeam mai bine cu tine decât cu Traian, el avea întotdeauna un fel de seriozitate forțată care mă inhiba și prin care mă ținea la distanță. Nu vreau să spun prin asta că-mi era antipatic, Doamne ferește, doar era și el verișorul meu, ca și tine, mamele noastre erau surori... Numai că de tine mă lega o altă înțelegere, seriozitatea oarecum mofturoasă a lui Traian mă timora, îmi provoca reacții profund retractile, și atunci preferam să-l evit, cu toate că știam că asta îl face să sufere cumplit, să sufere cu adevărat, ca și cum i s-ar fi refuzat o jucărie rară, pe care n-o găsești pe toate drumurile. Adeseori ajungeam să ne izolăm de el, îl ocoleam deliberat, fără să i-o mai ascundem, și dizgrația fățișă în care-l aruncam îi stărnea frisoane de gelozie. "Nu-i nimic, părea să spună figura lui nenorocită, o să vă arăt eu vouă, o să vă pară rău, numai că atunci va fi prea târziu."

Nu puteam sta prea mult la voi, mai mult de o săptămână nu mi se îngăduia niciodată, dar în acele zile ne dădeam peste cap și făceam cam tot ce se putea face: devastam grădinile și viile vecinilor (și ce bune erau lubenițele de furat!... sau strugurii...), întorceam pe dos căpițele de fân și jirezile de paie, când ne ascundeam în ele, scormoneam peste tot cu un zel distructiv de zile mari, cu o pricepere unică în a răsturna cu susul în jos tot ce ne ieșea în cale. La sfârșit de tot, după ce urmele cutremurului începeau să se șteargă și să fie uitate, ne făceam apariția și noi, senini și grijulii, arborând pe chip o sfințenie de care noi înșine începeam să fim din ce în ce mai convingși. Nimic nu mai trebuia să păstreze dovezile apocalipsului. Toate își găseau locul și așezarea de la început și asta, ce coincidentă, tocmai în penultima zi a șederii mele la voi. A doua zi plecam spre casă și nimeni, chiar dacă ar fi bănuț ce se petrece cu mine, nu m-ar fi putut convinge că sunt la vârsta când lacrimile sunt cel puțin o dovadă de slăbiciune, dacă nu chiar de lipsă de bărbăție.

Fragmente din romanul
VOCI DIN PENUMBRĂ
de Geo Galetaru

În Veneția... pe urmele Sfântului Gerhard

Când cineva aude despre Veneția, apare în fața ochilor sufletești orașul minunat construit pe stâlpi în apă, orașul oglinzilor și al sticlăriei, în care circulația se desfășoară pe apă, cu bărci, cu taxi-pe-apă, cu gondole. Așa a trăit orașul și în imaginația mea, până în luna ianuarie, când am aflat că episcopul diecezei noastre m-a chemat și pe mine la un pelerinaj. Împreună cu alți preoți urma să mergem la mormântul Sfântului Gerhard. Și până atunci știusem că pe Sf. Gerhard l-am primit din Veneția și că avem o legătură strânsă cu acest sfânt, datorită faptului că el a fost primul episcop al diecezei noastre. Dar numai din ianuarie înapoi a început să fie mai viu în mine faptul că Veneția are să-mi spună ceva sfânt.

Cu multă emoție m-am pregătit pentru acest pelerinaj, care știam că este organizat împreună cu dieceza din Szeged, de unde a venit episcopul diecezan Gyulai Endre, câțiva preoți și aproape 200 de pelerini laici. Am pornit cu autocare.

Încă de acasă mă gândeam: oare cum va fi acest pelerinaj, ce vom face la mormântul Sf. Gerhard, cum este un astfel de pelerinaj, ce se va înâmpla și ce vom vedea, cu ce vom deveni mai sfinți, mai bogăți sufletește? Vom aduce, oare, și o relicvă a Sfântului? Ce va însemna acest pelerinaj pentru dieceza noastră?

În cele din urmă, la 27 martie am pornit din Timișoara cu două microbuze: Pentru că nu ne-am grăbit pe drum, ne-am oprit la Kisszombor, ca să vizităm o biserică minunată. Am aruncat o privire și spre Cenad, spre casă.

În 28 martie, dis-de-dimineată, la ora 6.30 am celebrat în domul din Szeged, împreună cu episcopul diecezei noastre, Msgr. Martin Roos, cu episcopul de Szeged, Msgr. Gyulai Endre și cu preoții veniți din Ungaria și Banat. Astfel, întăriți cu hrană spirituală am ajuns seara deja la Lido di

Jesolo, lângă Veneția.

Ziua următoare a fost o zi plină pentru toți. Am ajuns, în cele din urmă, după o călătorie de o oră cu nava, la ținta pelerinajului nostru, insula Murano, unde s-a născut Sf. Gerhard. În biserică, la mormântul lui, am celebrat sfânta liturghie împreună cu parohul local.

Murano este renumit prin sticlărie și oglinzi. Acest lucru s-a văzut și în biserică unde, în afară de lustrele minunate, erau multe lucruri din sticlă: potirul, ciboriul, toiagul episcopului. A fost un moment deosebit de emoționant, gândindu-ne că după o mie de ani se întoarce secerișul la Sf. Gerhard să-și exprime recunoștința față de semănătorul de atunci. Dar am putut

observa că nici Veneția nu l-a uitat: la câțiva pași de biserică am putut vizita, într-o sală mare, o expoziție de picturi, inițiale, tablouri, care vorbeau despre viața Sf. Gerhard și despre roadele acestei vieți.

La vârsta de cinci ani, părinții l-au dus pe Gerhard la mănăstirea benedictină de pe insula S. Giorgio cu intenția ca spiritul de rugăciune al călugărilor să-l ajute pe copilul bolnav să se însănătoșească. Astfel Gerhard a devenit călugăr benedictin. Următoarea oprire a noastră, după insula Murano, a fost chiar bazilica de S. Giorgio pe această insulă. După o primire frumoasă am putut admira și steagul care fusese dăruit acestei biserici în 1900 din partea credincioșilor diecezei de Timișoara, veniți în număr de 400 în pelerinaj vorbesc și tablourile memoriale așezate pe peretele interior al bisericii, unul fiind scris chiar în limba maghiară.

Tot în aceeași zi am fost primiți într-o audiență cordială de Patriarhul Veneției, chiar într-o capelă a Catedralei San Marco din Veneția. La cererea Episcopiei noastre de a primi o relicvă mai însemnată a Sf. Gerhard am primit un răspuns favorabil. Așa că sperăm că această relicvă va sosi în curând în dieceza noastră.

Seara, când grupa noastră a ieșit la malul Mării Adriatice, cu vuietul valurilor am însoțit șoapte de recunoștință ale inimilor noastre pentru această zi minunată. Și, uitându-ne spre mare, în imaginația noastră a apărut malul celălalt al mării unde în 1015 Gerhard a călcat pentru prima dată în teritoriul țării Sfântului Ștefan. Nu putem să nu fim recunoscători Providenței lui Dumnezeu pentru că ni l-a dăruit pe acest sfânt atât de important pentru noi.

DAN GROZA
paroh

la ora bilanțului

Ceas după ceas, zi după zi, timpul curge și în curând clopoțelul obosit va suna și pentru ultima zi de școală din acest an. Pentru elevii noștri mai mari acest sunet de clopoțel va avea o valoare de simbol, el va fi un ecou peste ani, care le va trezi amintiri dragi, legate de cele mai frumoase clipe, petrecute la școală.

Chipurile colegilor și ale dascălilor, imaginea clasei și mai ales ghiozdanul, obosit și atârnat în cui de-acum, le vor apărea în

fața ochilor ori de câte ori vor auzi un clinchet de clopoțel.

Copiii noștri își vor lua zborul, dar nicăieri nu va fi mai bine decât în acest cuib care a fost casa lor timp de opt ani de zile. l-am văzut crescând sub ochii noștri, înflorind ca bobocii, devenind mai buni, mai frumoși, mai... oameni. Pentru că ei sunt oamenii de mâine, cei ce ne vor lua locul, cei ce vor îndeplini visele lor de azi, dar visele noastre legate de ei.

Dacă ei își vor aminti mereu de tot ce este legat de școală, nici noi nu ne putem desprinde de ei niciodată pentru că o parte din sufletul fiecărui dascăl pleacă o dată cu fiecare absolvent, pentru că dascălul, cât trăiește, se bucură și suferă pentru actualii și foștii lui elevi.

Sufletul nostru tresare de fiecare dată când pe ulițele satului suntem întâmpinați cu un sincer "bună ziua" din partea lor, a celor plecați de aici, din școala noastră. Și tresărim mai puternic atunci când fostul nostru elev ne aduce și ne întinde mâna copilului său, pe care ni-l încredințează spre creștere și educare. Și tot așa, ani după ani, generații după generații, doar școala rămâne în același loc, școala cu dascălii ei.

La fiecare sfârșit de an școlar, ne aducem aminte pentru o clipă de ei și, dacă doar ei, dascălii, au rămas fără o "zi" a lor, măcar acum să le aducem un prinos de recunoștință, o floare și un gând bun!

Prof. MARIOARA CLISIC
director școlar

SĂRBĂTOARE CENĂZEANĂ

Ziua de 22 mai 2000 a fost pentru minoritatea sârbă din localitate prilej de sărbătoare. Mai bine zis de săbători, deoarece s-a sărbătorit ruga la Biserica ortodoxă sârbă și, fericită coincidență, 25 de ani de la înființarea de către profesorul Giurici Tomislav a formației de tamburași.

Sărbătoarea n-a debutat sub auspicii favorabile. Chiar când a început slujba religioasă a început "ploaia" și astfel mulți cenăzeni căr și străini nu s-au încumetat să participe la sărbătoarea comunității sârbe și a comunității întregi.

Nașul rugii a fost familia primarului Matei Viorel, ca pentru anul viitor să fie ales naș al rugii domnului Dragoslav Vlașcici.

Un sobor de 6 proști acompaniat de corul bisericii ortodoxe sârbe a ținut slujba religioasă la care a participat un număr impresionant de cenăzeni, biserica fiind ticsită.

După terminarea serviciului divin s-a trecut la partea a doua a rugii, adică programul cultural, program dereglat puțin de ploaie, dar și cu acest impediment au participat mulți cenăzeni și oameni din localitățile din jur, chiar din Timișoara.

Toți participanții au putut servi gratuit mici, cârnați, bere și suc, puse la dispoziție de către "nașul" bisericii, Matei Viorel și de comunitatea sârbă din comună.

Păcat că timpul (măcar să fi plouat cu adevărat) ploios și foarte rece a adus o piedică serioasă acestei mari sărbători a comunității sârbe și, de ce nu?, a întregului Cenad.

Pe lângă deja vestita formație "Lale sa Moriša" au mai evoluat formația de dansuri și orchestra de muzică a comunității maghiare din Cenad.

Cu ocazia acestui mare jubileu al formației de tamburași, aceștia au înregistrat un CD și o casetă cu cele mai semnificative piese ce ne-au încântat pe noi, cenăzenii, dar și pe alții pe unde formația a umblat și se poate spune că "s-au plimbat" mult și cu folos cântând și înregistrând la radio și televiziunea sârbă, la radio Timișoara, București.

Acum 25 de ani, când profesorul Giurici Tomislav a venit la Cenad (comuna lui natală) și a început să dea lecții de muzică la copii, puțini erau aceia care credeau sau sperau ca măcar 2-3 dintre

ei să devină ceva, dar iată că 7-8 dintre acești copii continuă și azi să cânte în formația de tamburași, care, prin "deplasările" ei, a făcut ca Cenadul să fie cunoscut în țară și peste hotare.

La o vizită a mea făcută la Novi-Sad am fost mândru că sunt cenăzean atunci când un cameraman de la Televiziunea locală și-a luat de comuna noastră datorită formației de tamburași care a înregistrat la acea televiziune și care este prețuită și iubită de cei de acolo.

Programul a continuat în sala mare a clubului sârb, unde tinerii Cenadului s-au distrat și au dansat până târziu după miezul nopții.

Evident, un asemenea eveniment n-a putut trece neobservat de forurile superioare ale comunității sârbe sau mass-media timișoreană. De aceea la acest eveniment a participat vice-consulul Iugoslaviei, care a luat cuvântul la deschiderea sărbătorii. De asemenea a participat o delegația a Uniunii Sârbilor din Banat, condusă de deputatul Slavomir Gvozdenovici, care a luat și el cuvântul în deschiderea sărbătorii.

Și ziarul de limbă sârbă și-a trimis "emisarii" în frunte cu binecunoscutul ziarist Draga Mirianici.

Nu a lipsit nici Radio Timișoara, posturile de televiziune locale, care au imortalizat aceste clipe frumoase ale marii sărbători cenăzene.

Nu putem încheia până nu amintim numele membrilor acestei minunate formații cenăzene "Lale sa Moriša", condusă de Tomislav Giurici. Ca instrumentiști: Pavlovici Slaven, Vlașcici Darco, Marianuț Miroslav, Pavlovici Dragoslav, Vlașcici Dragoslav, Grăbici Emil, Sipoș Nicolae, ca soliști vocali: Roșu Danița, Bojin Spasoia, Ilin Veselin, Unceanschi Dimitrie, Dișici Milivoi, Iorgovan Dragan, Bogomir Suvac și Isacov Emil. La fel, nu putem încheia fără să-urăm multă sănătate și putere de muncă celui care a înființat acum 25 de ani această formație, a avut tenacitatea să reziste în fruntea ei în acest interval de timp, ne referim la profesorul Tomislav Giurici.

Trebuie să remarcăm și contribuția Uniunii Sârbilor din Banat, filiala Cenad, în frunte cu acest inimos Mendebaba Liubomir, care este ca un părinte pentru membrii formației de tamburași, care se zbate spre binele și folosul tamburașilor.

GHEORGHE ANUICHI

© simplă scrisoare

Cu gândul de a contribui la evocarea unor personalități distincte ale Cenadului, redacția ziarului nostru s-a adresat doamnei Ana Păducel, cerându-i câteva date definitive despre învățătorul Teodor Iovănuț, fratele dumneaei.

Știu că acest OM a fost dascăl aproape întreaga viață în comuna sa natală, Cenad și că a educat multe generații de cenăzeni.

Doamna Păducel ne-a răspuns cu toată amabilitatea și, pentru cititorii mai tineri sau mai în vârstă (unii foști elevi ai învățătorului Iovănuț Teodor), reproducem scrisoarea dumneaei.

GHEORGHE DORAN

Stimate domn,

Sunt profund impresionată pentru rândurile pe care le-am primit de la dumneavoastră, prin care solicitați câteva gânduri de aducere-aminte a celui care a fost învățătorul și profesorul TEODOR IOVĂNUȚ, în particular, fratele meu mai mare. Părinții noștri s-au numit Marta și Gheorghe și de la dâșii am primit cele dintâi sfaturi care ne-au călăuzit pașii mai târziu și ne-au ajutat să trecem peste greutățile inerente ale vieții. Dâșii ne-au învățat respectul pentru cel de lângă noi, dragostea pentru copii, creșterea în spiritul dreptății, al binelui, al credinței. Am fost 4 frați la părinți, doi din prima căsătorie a tatălui nostru, Ion și Paia, apoi, pe 11.03.1911, s-a născut fratele meu Teodor, urmând ca pe 17.04.1920 să mă nasc și eu. Fiind cea mai mică, dragostea întregii familii s-a răsfrânt asupra mea, simțind acest lucru și peste ani, când viața ne-a făcut să trăim la sute de kilometri distanță, chiar din 1950, când pe lângă dragostea familiei (sunt mamă a trei copii și bunică a patru nepoți), am simțit și la rândul meu am dăruit dragostea familiei mele bănățene, mai ales în clipele semnificative ale vieții noastre. Fratele meu a urmat Școala primară în Cenad, cu stimatul învățător Bozianu, apoi Școala normală din Timișoara. Dorișta sa de a ajunge în comuna natală a avut câteva etape. La terminarea cursurilor școlii normale a primit post în Fratelia, unde a activat un an, apoi a fost transferat la Chișoda, iar după 1932 la Iacea, ultima etapă până la ajungerea în comuna natală.

Fratele meu a iubit foarte mult muzica și a căutat ca în fiecare loc pe unde a trecut să lase în urmă un cor format din copii și maturi cu dragoste pentru muzică sau o formație instrumentală, cu ajutorul cărora să exprime muzical trăirile cele mai adânci ale sufletului. A făcut totul din mare

dragoste pentru om, viață, profesiune și credință, sădind în tinerele mlădițe aceleași sentimente și îndatoriri de viață care, odată, la vremea lor, au fost insuflăte de dascălii pe care i-a avut fratele meu, începând cu învățătorul Bozianu. Iacea a fost locul în care și-a întemeiat propria familie, alături de învățătoarea Minerva Mihai, care a fost ca o soră apropiată pentru mine și, mai apoi, pentru noua mea familie. Anii celui de-al doilea război mondial au făcut ca activitatea alături de copii să fie înlocuită cu concentrarea, de care mulți semeni ai noștri au avut parte. Tatăl nostru dându-și obșteșcul sfârșit înainte de 1935, mama noastră a rămas în grija copiilor, până când viața s-a oprit și pentru dâșna în 1965. Deși fratele meu nu a avut copii, copiii mei s-au simțit întotdeauna foarte apropiați de bunica și unchiilor lor, petrecându-și multe vacanțe în Cenad. În comună mai avem rădăcinile pe care le pomenim în sfânta biserică de fiecare dată, verișorii și nepoți, pe care îi mai vedem când ajungem acolo, e drept, mai rar, datorită distanței. În anul 1982, în ianuarie, ne-a lăsat îndurerăți, la șase ani de la pierderea soției. Știu și am văzut că fratele meu a pus mult suflet în ceea ce a făcut cu copiii pe care i-a avut ucenici pe băncile școlii, cu viața spirituală din biserică, de care s-a simțit mereu apropiat și în spiritul căreia am fost creșcuți. Peste ani, recunoștința lor pentru dascălii care i-au pregătit pentru viață se face simțită. Mulțumesc încă o dată pentru respectul avut pentru dascălii care au pus parte din sufletul lor la temelia culturii și școlii pe care le-au slujit atât cât au avut puterea și tăria să o facă. Vă doresc mult succes în activitatea profesională, sănătate și numai bine întregii familii.

Cu respect,

Ana Păducel

MONOLOG DESPRE SPORT

MENS SANA IN CORPORE SANO

Îmi aduc aminte cu deosebită plăcere de anii copilăriei, când marea majoritate a timpului îl petreceam pe ulițele satului, unde prin praful acestora ne jucam până la căderea întinericului. Deoarece mijloacele materiale ale părinților erau limitate, furam ciorapii mamei sau ai bunicii din care, umplându-i cu cărpe, făceam mingi pe care le băteam toată ziua, evident cu picioarele goale, ca deseori să fim plini de sânge, dar care trecea repede. Bucuria jocului de fotbal estompa durerile.

Erau vestite meciurile de fotbal între ulițe, cartiere sau interetnice, unde, datorită mulțimii de spectatori, era o adevărată sărbătoare, chiar dacă se lăsa cu mici bătăi, uitate a doua zi. De asemenea jucam "poarca" sau "naisilaca", unde, la fel, ambițiile erau mari și se făceau adevărate campionate pe ulițe sau cartiere.

Iarna era ceva deosebit, și cum, pe vremuri, erau ierni grele cu ger mare și multă zăpadă, copiii se dădeau pe gheață, jucau hokey, iar cea mai mare plăcere era săniușul practic în special la "dolmă", loc unde veneau copii din toate cartierele Cenadului.

La școală, la orele de educație fizică jucam fotbal, handbal, volei, dar cel mai mult se juca oină. Cenadul, în acea perioadă, fiind singura școală din mediul rural, din fosta regiune Banat, în care se practica oina, adică sportul național al românilor.

Tot în acea perioadă, Cenadul avea o echipă de handbal în 11, formată, în general, din etnici germani, echipă cu rezultate notabile în regiunea Banat.

Copiii aveau acces pe teren doar 1-2 zile pentru a nu strica gazonul, iar la antrenamentele adulților zeci de "copii de mingi" înconjurau terenul în speranța prinderii unei mingi adevărate pe care s-o returneze cu piciorul.

Mai târziu s-a format echipa de handbal în 7, care a activat cu bune rezultate în campionatul județean, iar terenul de joc a fost amenajat prin contribuția jucătorilor ajutați de săteni cu putere de decizie. Echipa de fotbal cu o pauză de 1-2 ani a activat din 1959 până în 1999 în diferite eșaloane ale județului, culminând cu un loc 4 în campionatul județean. Îmi amintesc cu plăcere de mult "hulitele" Daciade și Spartachiade când, pentru Cenad, era o adevărată sărbătoare câmpenească cu zeci de participanți în diferitele ramuri sportive.

În acea perioadă am avut un campion regional la haltere în persoana domnului Damian Teodor și un campion regional la tenis de masă în persoana domnului Milan Marianuș. La stadion erau mici asortați cu bere sau suc sau dulciuri și cenăzenii participau cu mic, cu mare.

Ce vremuri! O, tempora!

Azi ulițele satului sunt goale, pe terenul de fotbal apar 2-3 copii care fugăresc o minge adevărată (nu de cărpe sau gumă). Copiii stau la televizor sau la calculator, (care au așa ceva!), spre bucuria părinților că odraslele lor stau acasă și nu se murdăresc.

Aș sugera părinților de azi că atunci când cumpără un televizor sau un calculator să cumpere și o minge și o pereche de adidași și scoateți-i pe copii în stradă la joacă, chiar dacă se murdăresc, că doar azi avem băi și se pot spăla ușor și repede, iar hainele nu le mai freacă mămică sau bunica, ei mașina de spălat automată! Nu le furați copilăria care este așa de frumoasă, dar și așa de scurtă și care are urmări în viața de adult.

Noi, părinți, bunici, dascăli, avem obligația morală de a ajuta tinerele mlădițe să crească în natură, drepte și sănătoase, ca la maturitate să nu fie niște organisme ușor cuprinse de boli.

GHEORGHE ANUICHI

CRONICA NEAGRA A COMUNEI

AFLĂM DE LA POSTUL DE POLIȚIE

● La sfârșitul lunii martie, numitul BRANC GHEORGHE a recidivat furând din fața barului "Kola Kara" din Cenad. În urma perchezitiei efectuate la domiciliul hoțului s-a găsit bicicleta numitului Rusu Gheorghe. Pentru fapta sa este cercetat și judecat în stare de libertate de judecătoria Sănnicolau Mare și conform art.208/209 Cod Penal pedeapsa este de la 3 ani la 15 ani.

● Cam în același timp au fost prinși în flagrant de către proprietar numiții STRETCU VALENTIN din Cenad nr.1212 și CIUNEZEANU ȘTEFAN din Cenad nr.878 în timp ce furau din locuința lui Pera Vlașici tot din Cenad nr.307 arpagică. Hoții au fost deferiți Parchetului și sunt cercetați în stare de libertate. Conform articolelor mai sus amintite, ei riscă o pedeapsă de la 3 la 15 ani.

● Tot în conformitate cu Codul Penal art. 208-209, în prezent sunt cercetați în stare de libertate ciobanii: DODA DINU, LITA IOAN, ambii din Cenad și MICLEA MARIAN din Jimbolia, care au sustras din turma comunei 30 de miei și i-au valorificat în interes personal. Acestea s-au petrecut în cursul lunii aprilie 2000. Cercetarea este făcută de către Postul de poliție din Cenad și Parchetul din Sănnicolau Mare. Și ei riscă o pedeapsă de la 3 la 15 ani.

● PETROVICI FLORIN din Cenad nr.1025, în Vinerea Mare a pătruns prin efracție, pe rând, în domiciliul a trei persoane din Cenad, în domiciliul cetățenilor: Fușteac Elena, Radu Eva, Oros Eva, cu intenția vădită de a fura bunuri casnice și alimentare. Drept pentru care hoțul, în prezent, este cercetat de Poliția din Cenad în stare de libertate.

● Numitul CUBINET IOAN din Cenad l-a înșelat pe minorul Lingurar Gheorghe cu ocazia cumpărării unui casetofon. La plata acestuia, majorul a plătit minorului 14 bancnote dolari S.U.A. în... miniatură. Pentru înșelăciune este cercetat penal în libertate de către Parchetul din Sănnicolau Mare.

APEL *APEL *APEL *APEL *APEL *APEL

O dată cu începerea sezonului de primăvară și a sezonului estival, tot mai multe persoane din Cenad s-au deplasat și continuă să se deplaseze pe D.N.6 cât și pe drumurile publice din comună cu diferite autovehicule neînmatriculate sau circulă fără permise de conducere, cu permise necorespunzătoare sau chiar sub influența băuturilor alcoolice.

În acest sens, Postul de poliție Cenad face apel la toți cetățenii să păstreze legalitatea, de aceea amintește următoarele:

a) Conf. art. 36 din Decretul 328/1966, conducerea pe drumurile publice a autovehiculelor fără permis de conducere sau cu permis necorespunzător categoriei autovehicolului se pedepsește cu amendă sau cu închisoare de la 3 la 6 ani.

b) Conf. art. 37 al aceluiși decret, conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul de către o persoană care are o alcoolemie ce depășește limita legală se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

POSTUL DE POLIȚIE CENAD

DESPRE CATACLISME

În acest secol s-au produs peste 30 de cutremure de intensitate mare în care și-au pierdut viața peste 2 670 000 de oameni, peste 12 milioane au fost răniți și peste 28 900 000 au rămas fără adăpost!

Cel mai violent cutremur s-a produs în SUA (Alaska), având magnitudinea de 8,5 grade pe scara Richter, însă datorită densității reduse a populației au fost doar 130 de victime.

Cutremurul din 4 martie 1977 a produs 1451 de morți, 11 275 de răniți, 760 de unități economice au fost scoase din funcțiune, 230 000 de locuințe distruse sau grav avariate.

În anul 1984, în localitatea Ljvatepek (Mexic), la o unitate de produse petroliere a luat foc o cisternă care a declanșat explozii în lanț, flăcările ridicându-se până la 1 000 metri, distrugând clădirile amplasate pe o rază de 1,5 km, producând decesul a 544 persoane, rănirea altor 1 100 și evacuarea a încă 350 000.

În cursul acestui secol, anual și-au pierdut viața ca urmare a dezastrelor 60 000 de persoane, iar 300 000 au fost răniți sau au rămas fără adăpost.

CÂTEVA PROBLEME DE ZOOTEHNIE

În Statele Unite ale Americii, fermele de vaci de lapte constituie cea mai sigură afacere din agricultură. Producția medie de lapte în 365 zile a tuturor vacilor de lapte din SUA a crescut de la 4 800 l la 9 010 în prezent.

Pentru ca găinile să ouă și în sezonul rece trebuie hrănite și adăpostite după cum urmează:

- ele vor fi adăpostite într-o încăpere care să le asigure o temperatură de 13-16 grade Celsius; în zilele însorite pot fi lăsate prin curte;

- în această perioadă trebuie să li se asigure și 14 ore de lumină, deci ziua trebuie prelungită cu lumină artificială până se ajunge la împlinirea timpului menționat.

- se administrează o hrană echilibrată prin nutrețuri combinate în care s-au suplimentat vitaminele. Se poate recurge și la administrarea zilnică a 10-15 gr grăunțe de cereale încolțite.

IN MEMORIAM

CUVÂNT LA DESPĂRTIRE

Încet-încet, cu o discreție numai de ei știută, prietenii mei se îmbracă în mantie de iarbă și pleacă în necunoscut. Se duc și se tot duc, transformându-se în amintire, și lasă în urma lor un loc gol în viața celor aici rămași și tristețea doliului ce-l vor purta. Unul dintre aceștia a fost și **TUDOR PLOSCARU**, colonel în rezervă, prezență activă în viața comunității în care a trăit, omul îndrăgostit de oameni și viață.

Îi mai trebuia o lună și ar fi împlinit frumoasa vârstă de 69 de ani, vârstă care-i permitea să-și facă încă planuri, să spere și să trăiască în liniște după o viață petrecută în uniforma militară.

Fastul cu care a fost organizată înmormântarea sa cât și numărul mare al celor care l-au însoțit pe ultimul său drum dovedesc cu prisosință că **TUDOR PLOSCARU** se bucura de un respect deosebit din partea celor din jurul său, de prețuire și dragoste, deoarece, pentru fiecare, **TUDOR PLOSCARU** găsea un cuvânt de încurajare, un gest de bunăvoință, o mână de ajutor în momentele grele.

Nu ne-a rămas decât să ne alăturăm celor apropiați și să transmitem familiei îndoliată sincerele noastre condoleanțe dorindu-le puterea de a trece peste marea lor durere gândind că soțul, tatăl și bunicul lor îi îndeamnă, de acolo de unde este, să-i păstreze în sufletele lor amintirea sa.

GHEORGHE DORAN

Acest număr
a fost
sponsorizat
de domnul

Jivici

Emil

Wuppertal
Germania

Potrivit articolului 106 din Codul penal, responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului aparține autorului. De asemenea, în cazul informațiilor furnizate de agentii de presă și al personalităților citate, responsabilitatea juridică le aparține.

ZIAR EDITAT SUB EGIDA
SOCIETĂȚII CULTURALE "BANATUL" TIMIȘOARA
FILIALA CENAD

COLEGIUL DE REDACȚIE:
GHEORGHE ANUICHI, GHEORGHE DORAN,
DANIEL GROZA și IOAN RADU

Tehnoredactare computerizată:
Dana Marineasa

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA MARINEASA
Timișoara, str. Mureș nr. 34
Tel: 056.183.257, 094.205.818